

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 „ —
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
Tartóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
E. yes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Kényszer

az egyesülésben és a sztrájkolásban.

Az egymást követő sztrájkok, bojkottok és munkamegszüntetések alatt dolgozni akaró munkásokra gyakorolt kényszer, azoknak kipelengérezése és kizárása beteges fényt vetnek hazánk munkásviszonyaira. A folytonos bérküzdelmek, a mesterségesen szított munkáselégedetlenség között iparunk önállóvá és erőteljessé nem izmosulhat soha. De egészséges munkásosztály sem alakul addig, míg a mai felcsigázott igények s a kitartás előtt való gyáva lerokadás helyébe férfias önértzet nem lép, és míg meg nem tanulják, hogy kevesebb kell beérni, ha nem telik.

A szociális kérdés megoldása nem az, hogy túlzó elkalandozásokban is kövessük a munkások követeléseit, hanem hogy összhangot teremtsünk a munkások és munkaadók viszonyában, hogy a munkások boldoguljanak, de a munkaadó befektetése is jövedelmezzen. A felsrófolt munkásigények máris oda-juttatták iparunkat, hogy a vállal-

kozók nem mernek gyárak alapításába bocsátkozni, mert tőkájök nem hozza meg a minimális jövedelmet sem. Innen van a nagy munkástöbbség, mely ismét vagy leszoritja az árakat, vagy társadalmi zavarkat idéz elő. E lázas sebet, ha másként nem lehet, még fájdalom árán is ki kell vágni a nemzet testéből.

Kevesebb munkaidő, tetemes béremelés, — ez az állandó munkásóhaj. De nincs az a nagy tőke, amely ez alatt ki nem merülne. Az időszakonként fellépő sztrájkok folytán ugyanis hevernek és csak rendszertelenül működhetnek a vállalatok. A szociális kérdést pedig, mint egyik reformot sem, izgalmaktól befolyásolt lelkekkel megoldani nem lehet. Azért kívánatos, hogy a zsarnokkodó sztrájkrendszert a kormány meggátolja úgy a vállalatok megerősödése, mint a munkások szempontjából, hogy azután higgadtan lehessen a munkásügyet orvosolni.

A sztrájkok a legkritább esetben nőnek ki magukból a dolgozó munkásokból. És mikor onnan nőnek ki, rendszerint jogosultak is.

De nem így szokott történni. Szervezetek indítják meg, központi sztrájkpénztárak támogatják, olyan egyének szitják, akik a dolgozó munkások közzé nem is tartoznak, csak azok nyakán élőködnek.

A sztrájkoknak kovácsmühelyei a szakszervezetek. Ezekbe belépni ma már kényszerítik a munkásokat. Mondani sem kell, hogy vezetői a szociálisták, kik az egyesülési jogot egyesülési kényszerre torzították. Alapszabályszerűleg ezek az egyesületek a munkások továbbképzését, nevelését célozzák. A cél szép, a cél helyes, de éppen ennek a célnak érdekében kell kivenni a szociálisták kezéből. Mert ma kellően képzett egyének nem vezetnek a szakszervezeteket, ilyenekkel a szociálisták nem is rendelkeznek. A szakszervezetek ezek szerint a felnőtt munkások iskolái. Az iskolákat pedig éppen a szociálisták követelik állami kezelésbe venni. Mi e követelést a szakszervezetekre alkalmazzuk. Miután ezek oktatással, munkásneveléssel foglalkoznak, óhajtható, hogy az állam vezesse, s a

TÁRCZA.

No a közönség!

Irta: Csehov Antal.

Az orosz eredetiből fordította: Zsathkovics Kálmán.*)

Sibesz, többé nem iszom! Nem... semmi áron! Ideje lesz észre térni. Dolgozni, fáradozni kell. Ha jól esik fizetést huzni, hát dolgozzál becsületesen, szorgalmasan, lelkiismeretesen, megvetve a nyugodalmat és az álmot. A lustálkodással hagyj fel. Megszoktad pajtás ingyen szedni a fizetést és ez nem jól van... nem jól van!

Eloolvassa magának néhány hasonló erkölcsi oktatást, Podtyakin főkalauz legyőzhetlen vonzalmat kezd érezni a munka iránt. Már két óra van éjfél után, de ennek dacára, felkölti a kalauzokat s azokkal együtt megy végig a kocsikon felülvizsgálni a jegyeket.

*) Mutatvány a most megjelent Csehov „Tarka históriák”-ból.

— Kérem a jegyeket! — kiáltja vidáman esattogtatja a bélyegzőt.

A kocsi félhomályába burkolt, álmos alakok, felrezennek, a fejüket rázzák és odanyujtják a jegyüket.

— Kérem a jegyet! — fordul Podtyakin egy II. osztályu utashoz, egy szikár szalasz emberhez, ki bundába és takaróba volt burkolva. — Kérem a jegyet!

A szalasz ember nem válaszol. Álomba van merülve. A főkalauz megragadja a vállát és türelmetlenül ismétli:

— Kérem a jegyet!

Az utas felriad, kinyitja a szemét és rémülten néz Podtyakinra.

— Mi az? Ki az? No?

— Érthetőleg mondom önnek: kérem a jegyet, elő velem!

— Istenem! — nyögi a szalasz ember, siró arcot vágva. — Uram, Istenem! A reuma kinez, három éjjel nem aludtam, készakarva morphiomot vettem be, hogy aludni tudjak, ön meg... a jeggyel! Ha ön tudná milyen

nehézen tudok elaludni, hát nem háborgatna ilyen haszontalansággal. Kiméretlenség, illetlenség! És mire önnek a jegyem? Ez valóban ostoba dolog!

Podtyakin azon gondolkodik, megharagudjék-e vagy sem; és elhatározza, hogy megharagszik.

— Ne lármazzon itt. Ez nem koresma — mondja.

— A koresmában emberségesebbek az emberek, — köhögi az utas. — No most aztán aludjam el ismét. És különös egy dolog: végig jártam a külföldet és ott senki tölem a jegyet nem kérte, itt meg mintha az ördög bizgatná őket, folyton ezt csinálják, folyton ezt csinálják!

— No, hát menjen a külföldre, ha ott jobban tetszik önnek!

— Ostoba egy dolog ez, uram! Igen! Nem elég, hogy folytó levegővel, széngőzzel, léghuzammal kineznek az utasokat, de az ördög vinné el, még az alakosságokkal meg akarják ölni. A jegy kell neki! Mondja csak

Könyves vevőknek
különös
árkedvezmény.
NAGY RAKTÁR
mindenféle
SEGÉDKÖNYVEK
és
SZÓTÁRAKBAN.

FIGYELEM! FIGYELEM!
Uj bekötéssel ellátott valamint mindenféle papír-, író-, rajz- és festőszerek a lehető legolcsóbban kaphatók

használt tankönyvek

WEISZ IZSÁK

szép és tiszta állapotban, Deák-tér 22. szám. SZATMÁR a „Fehér-ház” alatt.
Egyes művek, valamint egész könyvtárak a legmagasabb árban megvételnek.

tanítással az állam bizony meg férfiakat. Ez az állami munkástanió sokkal képzetesebb lesz, mint a mai egyoldalúságban tengődő előadók, s ez esetben, ha a szervezeteknek tanítás a céljuk, sokkal jobban fogják hivatásukat betölteni.

Csak így lehet lesz elkerülni, hogy a szakszervezetek a sztrájk-ügyekbe beavatkozzanak, s anyagi befolyásukkal megteremtsék a másik torzképet, a sztrájk-kényszert.

Mert ma, ha elhangzik a parancsszó, minden szervezett munkásnak kötelessége abban hagyni a munkát. Aki dolgozni mer, fenyegetéssel, sőt bántalmazással riasztják vissza, aki munkába áll, annak nevét gyászkeretben mint kiközösített munkást pellengérezik ki. Mi ez egyéb, mint bűnre való csábítás és a bűn feldiszerése, melyért kérelhetetlen szigorral kellene sújtani az elkövetőt.

Utját kell vágni ennek a sztrájk-kényszernek, az élőködő izgatóktól meg kell szabadítani a népet. Csak így módon lehet az egyensúlyát veszített munkásviszonyokat kiegyenlíteni s iparunkat újból a fejlődés útjára terelni.

Bj.

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósága *Kristóffy József* főispán elnöklése mellett tegnapelőtt délután tartotta meg augusztus havi rendes közgyűlését. A gyűlésen a bizottsági tagok csaknem teljes számban jelentek meg. A közönség érdeklődése is oly nagy volt, hogy a karzat tömve volt kíváncsi hallgatósággal. A rendkívüli nagy érdeklődést a tárgysorozatba fölvetett gör. kath. lelkészi állás betöltése keltette fel. Kíváncsian várta mindenki, hogy a pályázó lelkészek közül kié lesz a győzelem. A gyűlés megkezdése előtt csak

kérem, mire való ez a szorgoskodás? Jó lenne, ha ez az ellenőrzés céljából történék, de hisz az utasok fele jegy nélkül utazik!

— Nézze csak uram! pattant fel Podtyakin. — Legyen szives bebizonyítani az állítását és ha ön meg nem szűnik lármázni és a közönséget háborgatni, hát én kénytelen leszek önt az állomáson leszállítani és az esetről jegyzőkönyvet venni fel.

— Ez felháborító, — méltatlankodik a közönség. Beleköt a beteg emberbe! Nézze csak, legyen kimélettél!

— De hisz ő maga gorombáskodik, — ijed meg Podtyakin. — Jól van, én nem veszem el a jegyet. Csak hogy önök magok is tudják, hogy a szolgálatom ezt parancsolja. Ha nem a szolgálat, hát természetesen... Megkérdézhetik az állomás főnöktől is... kérdezzenek meg bárkit!

Podtyakin vállat von és távozik a betegről. Eleinte sértve és némileg lefőzve érzi magát, de később, végig járva két-három kocsi, főkalauzi keblében bizonyos nyugtalanságot, mely lelkiismeretfurdalásra hasonlít, kezd érezni.

Csakugyan nem kellett volna felköltetni a beteg embert, gondolja magában. Különbén én nem vagyok hibás. Azt hiszik, hogy én jókedvemből, mert nincs más dolgom, teszem ezt, azt meg nem tudják, hogy a szolgálat azt kívánja... Ha nem hiszik, előhivhatom hozzájuk az állomásfőnököt.

a benfentes városatyák tudták, hogy a választásból a mostani közgyűlésen nem lesz semmi sem. És csakugyan úgy is volt. Mikor a választásra került volna a sor, a helyettes polgármester előadta, hogy a polgármester, ki most szabadságon van, a tanácstól kapott ama megbízásnak, hogy a pályázó lelkészek felől részletes információkat szerezzon be, eddig nem tehetett eleget, miért is indítványozta, hogy a választást halaszták el a szeptemberi közgyűlésre. A főispán igen fontosnak tartja, hogy a pályázók életkörülményeiről, politikai magatartásáról a tanács tudomást szerezzon. Ő is a halasztás mellett van s elnöki jogánál fogva a választást levette a napirendről.

A bizottsági tagok a főispán felvilágosításai után bele nyugodtak ebbe. *Heinrich* bizottsági tag a választás megejtése mellett szólalt fel. Szerinte a választást a közgyűlésnek márazért is meg kell ejteni, hogy ezzel az az áldatlanviszály, mely a gör. kath. egyház belbékéjét annyi idő óta dulja, véget érjen. — A főispán ezek után is ragaszkodott kifejtett álláspontjához.

Részletes tudósításunkat a következőkben adjuk:

A közgyűlés 12 pontból álló tárgysorozata a hitelesítő küldöttség megválasztásával vette kezdetét. Ezután a polgármesteri havi jelentését *Ferencz* tanácsjegyző olvasta fel. Kevés dologról emlékezett meg e jelentés. Legfontosabbak voltak a szatmár-mátészalkai, szatmár-bikszádi vasutak s a kültermi állami iskolák építési ügyei. A *Gregersen* cég a vasut terveit újlag elkészíttette, azokat a városnak megküldötte. A város a terveket jóváhagyás végett a kereskedelmi miniszterhez felküldi azzal a kérelemmel, hogy a miniszter a pótléjárásat sürgősen rendelje el, hogy a vasut építése még az ősz folyamán kezdetét vehesse. A közoktatásügyi miniszter az állami iskolák terveit leküldötte a városhoz, a költségeket pedig kiutalta. Az árlejtés megtartása után az építkezés már kezdetét vette. A hajhálóipar

Állomás. A vonat öt percig áll. A harmadik csengetés előtt az említett II. osztályú kocsiba bejön Podtyakin, utána az állomás főnöke lépdél piros sapkában.

— Ime ez az ur, — kezdi Podtyakin, — azt mondja, hogy nincs jogom tőle a jegyet kérni és... és haragszik. Kérem, állomásfőnök ur, megmondani neki, szolgálatból kérem-e én a jegyet vagy csak úgy? Uram, — fordul Podtyakin a szálas emberhez. — Uram! megkérdézheti az állomás főnöktől, ha nekem nem hisz.

A beteg felriad, mintha megcsipték volna, felnyitja a szemét és siró arcot vágva, oda dől a diván támlájához.

— Istenem! Bevettem újból egy port és épp elszunyadtam, ő meg újra itt van... itt van! Kérem, legyen kimélettél!

— Beszélhet az állomásfőnök ural... Van-e jogom kérni a jegyet vagy nincs?

— Ez már tűrhetetlen dolog! Fogja itt a jegye. Fogja! Még veszek öt jegyet, csak engedjen nyugodtan meghalni. Nem volt ön soha beteg? Érzéketlen egy nép!

Ez valóságos szekatura! — méltatlankodik egy katonás kinézésű ur. Msképp nem bírom felfogni ezt a kötőlözködést!

— Hagyja el, — ránczolja össze a homlokát az állomásfőnök, megrántva a Podtyakin karját.

Podtyakin a vállát vonogatja és lassu léptekkel kimegy az állomásfőnök után.

íránt a közönség városunkban nem nagy érdeklődést mutat. Eddig 25 növendék sajátította el annyira a munkát, hogy odahaza önállóan dolgozhat.

A jelentés tudomásul vétele után a gör. kath. lelkészi állás betöltése következett volna, de mint fentebb említettük, a választást a jövő hónapban fogják megtartani.

A szatmárhegyi gyógyszerészár épületének átalakítása ügyében szintén a jövő hónapban, a rendes közgyűlést megelőző rendkívüli gyűlésen fognak határozni. Az esküdtek alaprajstromának kiigazításához bizalmi férfiakul: *Komka A., Antal K., Korányi J.* és *Gyulai L.* bizottsági tagokat választották meg.

Az iparos dalegyületnek, mely a lugosi dalegyület 50 éves jubileumán részt fog venni, a szakosztály elutasító javaslatának mellőzésével, 300 korona utiköltséget szavaztak meg.

A Kölcsey-kör is segélyért fordult a városhoz, hogy muzeumát s könyvtárát a nagyközönség részére a nyújtandó évi segélylyel megnyithassa.

Többek felszólalása után a kör részére egyelőre három évre évi 500 korona segélyt szavazott meg a közgyűlés.

A tisztviselők óvadékát fixösszegben állította össze a tisztí főügyész. Az erről beterjesztett határozati javaslatot elfogadták.

A németi gör. kath. kántor fődbeli javadalmának mikénti felhasználása ügyében a hitközség s a város kölesönös nyilatkozatai után a közigazgatási bizottság fog dönteni. A város beterjesztendő nyilatkozatában annak fog kifejezést adni, hogy a földbeli javadalom ezután is a kántor javadalmazására fordítandó.

Nyitra vármegyének átiratát a magyar szellem ápolása, erősítése és a magyar faj védelme tárgyában, hasonszellemű felirattal fogják támogatni. Ugyanigy határoztak a magyar országos gazdasági egyesületnek a galíciai és romániai bevándorlás megakadályozása tárgyában küldött átirata fölött is.

Légy itt okos! — töpreng magában. — Miatta hívtam elő az állomásfőnököt, hogy értse meg, hogy nyugodjék meg, ő meg... veszekszik.

Második állomás. A vonat tíz percig áll. A második csengetés előtt, amikor Podtyakin a buffet mellett áll és seltersvizet iszik, két ur jön hozzá, az egyik mérnök kinézésű, a másik katonás köpenyegben.

— Nézze csak főkalauz ur! — fordul a mérnök Podtyakinhoz. — Az ön eljárása a beteg utassal szemben felháborította az összes szemtanukat. Én *Puziczki* mérnök vagyok, meg az ezredes ur. Ha ön bocsánatot nem kér az illető utastól, hát mi panaszt emelünk közös barátunk, a forgalmi főnök előtt.

— Uram, de hisz én... de hisz önök... hebegte Podtyakin.

— Magyarázatokra nincs szükségünk. De figyelmeztetjük, ha nem kér bocsánatot, mi vesszük védelmünkbe az illető utast.

— Jól van, én... én kérek... kérem...

Fél óra múlva, Podtyakin kieszelve olyan bocsánatkérő phrasist, mely kielégítene az illető utast és meg nem rontaná az ő méltóságát, bejön a kocsiba!

— Uram! — fordul oda a beteghez. Hallgason meg, uram!

A beteg felriad és felugrik.

— Mi az?

Bartha Kálmán gazdasági tanácsosnak 5 heti, Ferencz Ágoston tanácsjegyzőnek 5 heti, Bodnár Lajos irnoknak egy havi szabadságot engedélyeztek. A közgyűlés ezzel véget ért.

Alapkőletétel.

A múlt vasárnap tették le ünnepélyességgel a munkácsi ujonnan épülő róm. kath. templom alapkövét, mely a püspök ur Őnagyméltóságának, a gróf Schönborn kegyuri családnak tetemes hozzájárulásával és a hívek áldozatkészségéből nemsokára büszkesége lesz Munkács városának. Az ünnepélyes aktuson jelenvolt ugyszólván az egész város keresztény közönsége, óriási néptömeg hullámozott az utcán, midőn a körmenet megindult az épülő templom felé. Az egyházmegye képviselőiben Pemp Antal prépost-kanonok és Szabó István apát, püspöki irodagazgató jelentek meg. Ott volt a kegyur, gróf Schönborn Bucheim Károly, Beöthy Pál, a vármegye főispánja, a városi hatóság és a város előkelő közönsége.

Az ünnepély az ideiglenes templomban vette kezdetét, hol Pemp Antal prépost-kanonok szentmisét mondott. Mise után megindult a körmenet, melyet inpozánssá tett a hívek beláthatatlan sokasága. Amint megérkeztek az épülő templom elé, Forgách János prépost-plébános gyűjtő határu szent beszédet mondott, megemlékezvén a püspök ur Ő nagyméltóságának, a kegyurnak és mindazoknak érdemeiről, a kik lehetővé tették, hogy Munkács városában ily monumentális templom emelkedjék. A szokásos szertartást Pemp Antal prépost-kanonok elvégzvéen felolvastattott a püspök ur Ő nagyméltósága által kiadott és a jelenvolt előkelelésegek által már eleve aláirt okmány, melynek szövege a következő:

MESZLENI

MESZLÉNYI GYULA,

ISTEN IRGALMÁBÓL ÉS AZ APOSTOLI SZENT-SZÉK KEGYELMÉBŐL

SZATMÁRI PÜSPÖK,

A PÁPA Ő SZENTSÉGE TITKOS KAMARÁSA.

— Hát én . . . hogy is csak? Ne haragudjék.

— Ah . . . vizet . . . fuldoklik a beteg, a szívéhez kapva. Bevettem a harmadik adag morphiomot, elszunyadtam és . . . ismét Istenem, mikor lesz már vége ennek a kínzásnak!

— Hát én . . . Bocssásson meg . . .

— Nézze csak, szállítson le engem a következő állomáson. Nem bírok tovább túrni . . . Én meghalok . . .

— Ez gyalázat, ez alávalóság! háborodik fel a közönség. Hordja el magát innen! Ön számolni fog az ilyen kötekedésért. Ki vele!

Podtyakin egyet int a kezével, egy nagyot sóhajt és kimegy a kocsiából. Bemegy a szolgálati kocsiába, fáradtan leül és panaszkodik.

No a közönség! Tessék a kedvére tenni! Tessék szolgálni, fáradni! Az ember nem akarva is köp egyet az egész dologra és is k egy jót. Nem csinál az ember semmit, haragusznak, el kezd valamit csinálni, megint haragusznak. Ígyunk egyet!

Podtyakin bevezetésül megiszik egy fél üveg pálinkát és többé már nem gondol a munkára, a kötelességre és a becsületre.

Áldást az Urban az olvasónak!

Adjuk emlékezetül mindenkinek, kit illet, hogy amit évek hosszú során át terveztünk, ez évben, mely a szatmári egyházmegye fennállásának századik, a Mi áldozáságunknak pedig ötvenedik évfordulója, megvalósult és Munkács városában a régi, de a hívek számának meg nem felelő templom helyett új plebániái templomot kezdtünk építeni Isten nagyobb dicsőségére és a régi templom védszentje, sz. Márton püspök hitvalló tiszteletére. Hogy ezen nagy és sok költségbe kerülő munka létesíthető lehessen, atyai elismerésünket fejezzük ki földő Forgách János, főesperes, cz. prépost, a jelenlegi munkácsi buzgó plébános irányában, ki velünk egyesülve mindent elkövetett, hogy az új templom költségeire szükséges nagy összeg egybegyűljön s így szent célunkat elérjük. Nagy hálával emlíjük fel a munkácsi templom patrónusát, buchheimi gróf Schönborn Károly ő Főméltóságát, ki tetemes összeget ajánlott fel a templom építésére melyhez Részünkről is szívesen járultunk. Köszönetünket fejezzük ki nagyságos Nedecey János, országos képviselő urnak és a grófi uradalmak jószágtanácsosának nemkülönben mindazon T. Cz. világi kath. uraknak, kik Munkács városában a buzgó plébános urral egyesülten a nagy terv kivitelét előmozdítani törekedtek. Örömlőnkre szolgál, hogy a régi templom szentélye, e nevezetes műemlék, nem romboltatott le, hanem az új templomba beillesztve megmentetett. A főépítész Czigler Győző urnak pedig, hogy az általa gondosan készített szép tervek és rajzok szerint a nagy munkát Isten segítségével befejezhesse, ugyszintén a munkásokra püspök-atyái áldásomat adom.

Engedje a jó Isten, hogy ezen új templom az Ur Jézus Sz. Szívének áldása és a Boldogságos, Szepőtelenül Fogantatott Szűz Mária és sz. Márton püspök oltalma és pártfogása mellett Krisztusban szeretett híveinek, a munkácsi és a fiók-egyházbeli hívek rég táplált óhajához képest, lelkük hasznára mielőbb szerencsés befejezést nyerjen!

Kelt Szatmár-Nemetiben, Urunk születésének ezerkilencszáznegyedik, az egyházmegye fennállásának századik, püspökségünk tizenhetedik évében, Urunk Üdvözítőnk menybemenetelének ünnepén, május hó tizenhetedik napján.

Ez az okmány az egyházmegye jubileumi emlékkönyvével és b. e. IIám János püspök életrajzával helyezettett el az alapköbe.

Délben Forgách János prépost-plébánosnál diszbed volt, melyben jelenvolt a kerületi papság nagyrésze és a város részéről az egyháztanács képviselői.

Fürdői levél.

Pöstyén 1904. aug. 5.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Szálló igévé lett az emberek ajkán, hogy a ki nem tud imádkozni, az menjen a tengerre, s ott megtanul imádkozni. — Megengedem. — Ámde valamint a háborgó tengeren is a félénk tanítványok csak a rettenetes félelem közelsége folytán fordultak Jézushoz segítségért és kértek tőle szabadulást, úgy a mostani tengeri utazók is, legfeljebb csak a képzelőlet fölülmuló aggodalmán és kétségbeesés pillanatában nyitják meg ajkukat az Istennel való beszélgetésre.

— Nem úgy van itt Pöstyénben. — Sok fürdő helyen megfordultam egészséges koromban, ugyde egy helyen sem találtam oly sok alkalmat az Istennel való beszélgetésre, mint itt. — E helyen nem a félelem, nem az aggodalom nyitja meg ajkunkat a buzgó imára, hanem a gyermeki bizalom, remény és a vett jékért való hála. — A százados fák között, a jó izlésnek megfelelő módon cultivált parkban, három hely áll a gyógyulást kereső vendégeknek rendelkezésekre, hogy a nap bármely órájában elrebegehessék lelkök forró óhaját a természet mindenható Ura előtt. — Elsőnek kell említenem az 1897. épült új kápolnát, mely goth stýlben van fölépítve, s az építészetnek egy remek műve minden ízében. — S vajjon kinek a bőkezűségéből jött létre? Ugy hiszem, hogy a fürdő orvos urak Dr. Fodor Kálmánnak s angyal lelkületű nejének, méltóságos Berchold Józsefin grófnőnek szerénységét nem sértem meg, ha itt nyíltan kijelentem, hogy ez az ő nemesen érző lelkőknek a műve. — Évről-évre gyűjtéseket, tombola estélyeket rendeztek, míg a fent jelzett évben már 14.000 koronával rendelkeztek s a régi és nagyon kicsiny kápolna helyett a mostanit a jelenlegi helyen fölépíthették. — A sok ezer fürdő vendég hálás elismerése legyen ezért földi jutalmok.*)

A másik hely, hol az Ég királynéját dicsőítheti a földi halandó, azon Lourdi-szobor, melyet körülbelül két évtizeddel ezelőtt egy lengyel főúr hálából a visszanyert egészségért, örök emlékül emeltetett a park másik helyén. Kora reggeltől, késő éjjelig folyton található előtte ajtatoskodóka, kik ajtatoságuk fokozására állandóan gyertyákat helyeznek el a szobor előtt levő 12 gyertyatartóban. Valóságos szeretet oltár, mert a szeretet soha sem engedi kialudni a lángokat, hanem ujjakkal pótolja a már kialvó lángokat.

A harmadik hely, hol az életterhe alatt görnyedező vagy egészségében roskadozó lény enyhet és vigaszt keres és talál: egy kőkereszt, melyet 1790. évben állítottatott hála jeléül egy meggyógyult fürdővendég. — Ez előtt is térdeplő van felállítva és gyertyák égnek előtte, hogy az élet vándora elrebegeve előtte szíve háláját, egyuttal megtanulja viselni az élet terhét attól, ki azt mondá önmagáról: a ki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztjét és kövesse engem. Viseld tehát ker. lélek béke-tűrően az élet keresztjét, t. i. a fájalmat, betegséget, nélkülözést, megaláztatást és nyomoruságot, mert csak így és ez uton mutatod meg, hogy Istent szereted.

A parknak egyik ékességét képezi a diszes Erzsébet-szobor, mely a régi kápolna helyén mindjárt a parkbejáratnál van fölállítva. — Erzsébet-szobor! — E szavaknál azt kérdezheti minden magyar ember, ha valjon van-e üdülő hely, fürdő a magyar birodalom határai közt, sőt még azon kívül is, hol e szobor fölállítható nem volna? Alig hiszem; mert minden magyar ember tisztelettel és hálával gondol vissza boldogult Erzsébet magyar királynéra, ki nehéz idők közepette az ország védangyala volt. A kit a magyar ember egyszer megszeretett, meg

*) E helyen róttam le a hála igazi adóját idejőve-tem utáni napon szeretett főpásztoromért Meszlényi Gyula ur Ő Excellentiájáért, valamint július 27-én midőn arany áldozatát mutatta a legfőbbesőbb Urnak, kérve az érette felajánlott szent misében, hogy a jó Isten engedje meg, hogy a Canonban nagyon sok éven keresztül említhessem nagy nevét.

van az szeretve; emléke áldva van előtte örökre Ilyen az Erzsébet királyné alakja és emléke a magyar ember szívében.

Ami a Pöstyénbe való utazást illeti nagyon kényelmes. Naponta tíz vonat robog el mellette, melyekből kettő gyorsvonat. A vonattól bérkocsikon vagy a vonatonál várakozó nyolcz társas kocsin lehet 10 perc alatt a fürdőbe érni. — A szórakozást két állandó zenekar mozditja elő, s a fürdő idejére 15,000 koronát fizet a fürdő igazgatóság ez igazán szép készültséggel rendelkező két zenekarnak, míg a színészeknek 2000 korona subventiót biztosít. — Most a Vágon új hid épül, hogy a szigetre, hol a fürdők vannak, a nagy közönség eljuthasson. Az 1903. év július havában a régi hid felét a sebesen rohanó víz elseperte, s ezért volt oly szükséges az új hid. — Azonban engedjen meg a fürdő igazgatóság azon megjegyzésemért, hogy nem helyeslésemnek adok kifejezést akkor, midőn a hidiabak régi mód szerint fából vannak előállítva, a felső részt pedig nehéz vasszerkezet. — Vajjon ha a féktelen Vág idővel megrongálja vagy esetleg kivágja a vasszerkezet alól a lábakat, mi fog akkor történi a hid felső részével? Valjon nem olyan hid lesz ez is mint Borsodban a Bodvavölgyi sokat emlegetett és nagy hírnévre tett szert fa hid is — vas hid is.

A népviselet sajátos jellegével találkozunk itt a magyar tisztán helyen. A férfiak szürke színű kékes kivarató magyar nadrágot hordanak, hosszuszárú igazi magyar szabású csizmával. A nők és leányok egyaránt kivétel nélkül térdig érő szoknyát és szintén valamennyien hosszuszárú magyar szabású csizmát. — Jól is teszik, a kölyök csizma hadd maradjon a németnek s ebből aztán azt következtetem, hogy a vendégek kilencz tizedrésze azért német s csak egy tizedrésze magyar, mert azoknak a lábikója hamar megfázik és köszvényt kapnak, míg a magyar emberét védi a hosszuszárú csizma. A magyar inkább a gyomrát rontja el a sok jó zsíros ételekkel, s ezért Karlsbadban már egészen megfordítva található fel a fenti arány.

Meg kell még említenem, hogy Amerikából is vannak itt, ugyancsak napbarnította alakok, kik azt mondják, hogy ott nincsenek ilyen fürdők, és hogy a hőség ott is elviselhetetlen, és napszurásbau sokan elhalnak; — Persze ezt mind tolmács után tudom, mert az Angliust hallom ugyan beszélni, de nem értem. — Itt van Bukovinából László István plébános Istensegits községből a főtanítójával Killyén Ferenczel. — A plébános ur a budapesti centráléban végezte a theológiát s Szatmárról több ismerőse felől kérdezősködött. Derék töről metszett magyar ember a tanítójával együtt, ki Kolozsvári születésű. Most aztán térjünk vissza Amerikából és Bukovinából, mert a levélhordó éppen nyolczadikszor kopogtat be hozzám, hogy a sok vonat közlekedésből származó kézbesíteni valókat átadja. — Hord-e naponta a vendégek közt 1000 levelet széjjel, kérdem a jámbor halandót? Reám néz egész komolyan, s vissza vág: Uram, hárman vagyunk, s többet kihordunk 3000 levél- és szállító levélnél naponta. — Isten éltesse, mondok, de még a tisztelt szerkesztő urat is, mert hazafiúi üdvözléssel és tisztelettel hogy egy szuszra ez is elég volt.

Tóthfalussy.

H I R E K.

**Felkérjük vidéki előfizetőinket a hátralékos összeg be-
küldésére, valamint az előfizetés
megújítására.**

A bíróság köréből. Ő felsége a király dr. Góth Eerencz temesvári kir. táblai elnöki tükürt a fehértemplomi törvényszék elnökének, Elbel Béla nagykarolyi kir. járásbírói jegyzőt ugyancsak a nagykarolyi kir. járásbíróshoz albírónak nevezte ki.

Gyászhir. Mély megilletődéssel vettük a szomorú hírt: Steinberger Ferencz dr. édes anyja folyó hó 7-én Nagyváradon esőndesen elhunyt. Nem életerős tögyet tört derékba a vihar, nem derült égből csapott le a villám egy hosszú élet küzdelmeiben, ártatlan örömeiben elaggott szív dobogása hallgatott el, mégis . . . nehéz a válás attól, kit szerettünk. Csak kevesen ismerik azt a leggyöngédebb gyermeki szereteten alapuló viszonyt, mely Steinberger kanonokot édes anyjához fűzte. Az édes anyák e mintaképének — míg egészsége engedte, az volt a legnagyobb boldogsága, hogy fiának sz. miséjén jelen lehetett, most, hogy a sorvasztó betegség ágyhoz szögezte, a kanonok ur édes anyjához hajolva elmondta minden jelentékenyebb ténykedését, tanácsot kért minden fontosabb ügyében, és ő az anyai szív minden örömeivel örült örömeiben, buzdítást, tanácsot, imádságát adta a minden áldással együtt járó küzdelmekben. Mindég szeretettel beszélt a szatmáriakról, bámulatos részletességgel emlékezett élete itt lefolyt korszakára, s a gyermeki szeretet találékonyságain kívül az itten szerzett kedves emlékek aranyozták be az alkony utolsó éveit. Temetése tegnap délelőtt történt meg a váradiai nagy részvéte mellett, a gyászünnepeken Szatmárról is többen vettek részt. Most már ott pihen a nvárad-újvárosi sirkert pompás családi sirkápolnájában, melyet csak most emeltetett. Legyen neki esőndes a pihenés, találjon enyhet a mélyen sujtott főpap szatmári tisztelőinek is igaz, őszinte részvételében. A szomorú eseményről a következő, szeretettől áradó gyászjelentést kaptuk: Istennek szent végzésén alázatos megnyugvással és a hosszú élet kegyelméért imádatos hálával, de szívünk mélyeséges fájdalommal tudatjuk, hogy forrón szeretett édes jó anyánk, özv. Steinberger Jánosné, szül. Mülbacher Magdolna ma reggel fél 6 órakor, életének 91-ik, özvegyiségének 32 évében, a halálra az egyház szellemében elkészülve, végegyengülés következtében az Urban elhunyt. Drága megboldogultunknak lelki üdvéért a gyász sz. mise áldozat f. hó 8-án reggel 9 órakor fog a premontrai rend templomában megtartatni. Földi részét f. hó 9 én d. e. 10 órakor fogjuk a Schlauch-tér 20 sz. gyászházából az újvárosi központi temetőben nyugalomra helyezni. Nagyvárad, 1904. augusztus 7. Az örök világosság fényeskedjék neki! A maga, testvérei és az egész rokonság nevében a megboldogultnak gyermeke: dr. Steinberger Ferencz.

A máriapócsi gör. szert. katolikus szent. Bazil-rend saját kegytemplomában új orgonát állított fel, a mennyiben ezen híres bucsujáró helyen latin szertartású hívek is jelennek meg igen nagy számmal egyes bucsunapokon. Az új orgonát Soukenik János szegedi orgonagyáros építette. Az orgona a legmodernebb technika felhasználásával pneumatikus légeső rendszer szerint lett készítve. Az orgona mű felállítását jul. 26-án nyert teljes befejezést, a mikor is a megjelent szakértő bizottság a legteljesebb elis-

mérését fejezte ki Soukenik Jánosnak sikerült művéért. Ezen műben kombinációk nem fordulnak elő, holott azokat legtöbb orgona-építő szokott készíteni t. i. hogy egy és ugyanazon síp két három változatban szól, és ez által a mű értékben és erőben veszít, mert nincs meg minden egyes változatban minden billentyűnek a maga sípja. Szóval Soukenik János oly művet állított, mely méltó e kegyhelyhez s melynek szívéhez szóló hangjainál a latin szertartású róm. kath. hívek buzgó énekei az áhitat szárnyain szállanak fel az Ur zsámolyához s kérhetik a Szűzanya Mária pártfogását minden ügyes-bajos dolgaikban.

Zubriczky Tivadar, Popovics K. Elek
a máriapócsi rendház szt. Bazil r. áldozár, a
főnöke. kegytemplom gondnoka.

Hymen. Szappanos Jenő nagybányai kereskedő a napokban esküdtött örök hűséget Libhauzer Ferencz nagykarolyi kereskedő nővérének, Libhauzer Emma urhölgynek. Az esketési szertartást Dimand Lajos urterebesi esperes-lelkész végezte. — Lipták Dániel erdőmihályfalvai birtokos a napokban tartotta esküvőjét Nagykarolyban özv. Makay Józsefné leányával, Bella kisasszonnyal. — Bobreki Legeza Árpád okl. jegyző jegyet váltott Besztercezy Gyula körjegyző leányával, Margit kisasszonnyal Kisberezsnán. Uray Antal városi irnok a napokban esküdtött örök hűséget Báné Istvánné leányának, Juliánnának.

A fényi táncmulatság. Folyó hó 7-én este egy minden tekintetben kellemes lefolyású táncestélyt, illetve összejövetelt rendezett a fényi tanuló-ifjúság a helybeli olvasókör javára. A rendezőség élén, mint védnök, maga a lelkész plébános, Moldován Endre állott, ki szeretetreméltó modorával, ritka vendégszeretetével s közkedveltségét megérthetővé tevő buzgalomával annyi ismerőseit s idegent hozott össze Fényen, mennyit e község lakói körükben még sohasem láttak. Nagy vonzerőt gyakorolt a szatmári honvédenekar közreműködése is. E lap szatmári olvasó előtt főleg magasztalni a honvédenekart; elég annyit mondanunk, hogy maga a jeles karmester, Nyáry J. vezette azt s oly sikert ért el, hogy a még különben hirtelen lelkesedni s hevülni nem tudó sváb nép is kitörő tapsokkal jutalmazta a zenekar bravuros játékát. Sőt a jó „blázerek“ elismerték, — mi pedig nagy szó, — hogy Nyáry zenekara kissé mégis csak jobban játszik az ő blázeres bandájuknál. A honvédenekart Nyáry karmesteren kívül Tóth József főhadnagy kísérte ki, ki udvarias s lovagias fellépésével és modorával csak fokozta a katonai zenekar iránt érzett szimpátiát. D. u. 6 órakor a táncestélyt megelőzőleg a honvédenekar térzenét adott izlésesen megvalogatott műsorral. Magán a táncmulatságon főlváltva játszott a cigány bandával, melynek zenéje mellett késő reggeli órákig roppta a fiatalság a táncot a diszesen fölvirágozott lombsátor alatt, melyet a rendezőség kedvező beosztással s a vendégek kényelmét tekintve szép igyekezettel állított fel, úgy, hogy nagyvárosi összejövetelnek is díszére vált volna. Az ügyes rendezőség (elnökök Tillinger és Szolomájer tanítók,) s a lelkes plébános buzgólkodásán kívül e körülménynek tudható be, hogy a táncestély szép erkölcsi siker mellett tetemes anyagi bevételről is számolhat be. A megjelent (300) vendég között, kik nem annyira helybeliekből, mint inkább vidékiekből került ki, főképen az intelligencia volt képviselve, a számos nagykarolyiakon kívül akadtak köztük szatmáriak, debreczeniek, kolozsváriak, nagybánya-vidékiek, sőt, budapestiek, dunántuliak is. Ott láttuk a többi között: Foltinek Józsefnét, (Józsefháza), Boriszlavszky Lászlónét, (fény), Szabó Dezsőné

(Csanálos), Pfeiffer Edénét, Irsik Ferencznét, Tóth Zoltánét, Góznernét, Beeskynét, Nokk Ferencznét, Schsek Mártonnét, (Nagykároly, Kaplony, Kálmánd) stb *asszonyokat*. Ujfalussy Jolán, Pfeiffer Erzsébet, Katicza Berta, Irsik Margit, Tóth Klára, Diezig Amandos (Nagykároly) Orosz Málna (Debreczen), Matlas korszky Anna (Vác), Bardan Mariska s Karolin (Kolozsvár), — *leányokat* stb... stb... Különösen kedves behizelgő játéka a véletlennek, hogy ugy Nagykárolynak, mint a vidéknek legszebb hölgyei adtak itt egymásnak találkozt, mire kétségkívül kellemesen gondolnak vissza a *Berger & Ganz* leültségjár és *Niklos & Miklós*, ideg, forg. fellend. vállalat, ezégek beltagjai, kik a rendezőbizottság előzékeny meghívására a messzi idegenből is örömet keresték fel a *fényre-fény* hozott *fényesen* sikerült mulatságot. — u.

Tűz. Csütörtökön éjjel a Vágóhid közelében a Dianna-keritben égett el Eib Gusztavnak egy 8 méter hosszú épülete. Pénteken délelőtt a katonai birakkok közelében volt tűz. Napszámok, szalonát akarván sütni, tüzet raktak az árokban, amelytől a tarló meggyuladt. Vinnán (Ung m.) e hó 5-én 20 lakóházat hamvasztott el a tűz. A károsultaknak minden takarmányuk és sok életlenemű is odaveszett. Szatmár-Csekében egy gyermek vigyázatlansága folytan a Kelemenféle tagban tűz ütött ki. Szerencsére azonban a c-éplés már épen véget ért s így csak a szalma égett el. A kár azonban így is jelentékeny, mert a szérún körülbelül 20 szegény embernek az összes szalma készlete égett porrá.

A rendőrség figyelmébe ajánlom az utcai gyerek népséget, különösen vásár alkalmával. Mert nagy kedvteliséssel mászkálnak a szekerek között és játszadoznak lóval, ökörrrel, de kivált a kis csikókkal. Ki felel érte, ha egy ökör, tehén átűt ily vásolt kölyköt, vagy a ló felrugja? Azon alkalommal hozom fel ezt, mert a multkor is felrugott egy csikó egy hancuzó gyereket s csak nehezen menekül meg a haláltól. Jó lenne azt a nádbotot használatba venni.

A nyomdászok táncmulatsága. Szombaton este folyt le a Kosuth keru kioszkban a nyomdászok táncmulatsága, amely méltán megérdemelte volna, hogy a közönség részéről nagyobb partfogásban részeseüljön. Olyan kevesen voltak, hogy a bevétel alig fedezi a kiadásokat. Bizonyára nagy befolyással volt erre a Dónát-bucsu, mikor városunkból rendszerint tömegesen rándulnak ki a hegyre. Akik ott voltak a mulatságon igen jól találták magukat, mindenkinek igen kellemes időtöltésben vehetett része.

Halálos végű verekedés. A Kende Béla tanyáján pálinkázás közben f. hó 6-án este az egyik igáskocsis összeveszett az az uradalomhoz tartozó béressel. Később a düh elragadta őket, miből tettelegesség lett. Vasvillákat ragadtak s egymás agyba-főbe verték. Az igáskocsis reggelre bele halt sebébe. A béresnek is több hétig kell feküdni, hogy körülbelül 6 helyen beszakított teste egzségét vissza nyerje.

Ifjusági bál. Igen sikerült táncmulatságot rendezett július 31-én a templomi orgona-alap javára a vállalji tanuló ifjuság. Oly szép számmal volt képviselve az egész környék intelligenciája, a fiatalsága, hogy a hogy a nagyvendéglő összes termeit zsuffolásiig megtöltötték s a késő reggeli órákig állandóan 35—40 pár táncolt. A nagy táncsterem izléses díszítése, a vendégek előkelősége, a czigányzenének kiválósága, főleg pedig a páratlanul diszes hölgykoszoru oly fényt kölcsönzött a mulatságnak, hogy a jelenvolt vendégek egyhangu tanusága szerint messze kimagaslik a közelmúltban a környé-

ken tartott mulatságok. Magyaros jókedv, fesztelen társalgás uralkodott mindvégig; a rendezőség s az egybegyűlt fiatalság lovagias udvariassággal, fáradságot nem ismerve gondoskodott a hölgyközönség szórakoztatásáról. Büszke lehet a rendezőség eme kitünően sikerült mulatságra már csak azért is, mert művelt közönség számára rendezett bál Vállajon már embaremlékezet óta nem volt s így a rendezéssel együttjáró fáradsalmak mellett a kezdet nehézségeivel is küzdenie kellett. A rendezőké az érdem, hogy Vállaj község értelmi fejlettségéről, rohamos magyarosodásáról meggyőződést szerzett a nagyszámu vendégsereg. Így természetesen a mulatság anyagi sikere sem maradhatott el; 48 koronát tett le a rendezőség mint tiszta jövedelmet az egyházi gondnok kezébe, az orgona-alap javára. A nagylelkű felülfizetőknek ez uton is hálás köszönetét fejezi ki a rendezőség. Felülfizettek: Jékey Zsigmond orsz. képviselő, Mándy Géza 10—10 kor., Orosz Árpán 7 kor. Nemesiöthy Szabó Alber 5 kor., Hrabovszky István 3 kor., Kovács Lajos, Soltész Imre, Nok Ferencz, Varga Mihály, Klein Ignác 2—2 kor., Boriszlavszky László, d. Feifer György N. N. 1—1 kor., Szepacher Ferencz, Toma Pál, Bolemann Márton, Gnad Antal, Bém Pál, Szolomájer József, Polgár János, Láng József, dr. Egeli Imre, Sívári Jánosné, Sebek Pál 80—80 fillért, Egeli Alajos, Smid Antal 60—60 fill., Popemajer János, Sauerman Mihály, Majtényi József 20—20 fillért.

Műlovárda. A jövő szombaton, e hó 13-án Schmidt és Társa műlovárdája érkezik városunkba és még aznap meg is kezdi előadásait. 30 idomított lova és 40 tagból álló személyzete van. Nagyobb városokban szokott megfordulni és mindenütt megnyerte a közönség rokonszenvét.

Meghívó. A turterebesi róm, kath hitközség folyó hó 15-én iskolája javítára az uri közönség részére zártkörű táncmulatságot rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti díj: személyenként 1 korona 60 fillér. Kezdet este 8 órakor. A táncmulatságon kitünő és olcsó borról, hideg és meleg ételekről és jó zenéről gondoskodva van. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Elite Tarka Szinpad a Söröcsarnokban. A „Honvéd“ sörhsarnokban ma és a következő napokon Fejér Dezső igazgató vezetése alatt álló „Tarka Szinpad“ fogja a közönségét mulattatni. Fejér Dezső a budapesti Kisfaludi színháznak volt igazgatója különben is ismerős régebbi szerepléseiről. Hiszen Étsy Emiliát is az ő kitünő társulatában ismerte meg először városunk közönsége. Most is válogatott művész társasággal fog bejönni közénk.

— **Az iparos olvasókör** július 31-én tartott mulatsága alkalmával az est anyagi sikeréhez felülfizetéssel hozzájárultak: Úray G. 10, Kótai L. 3, Lévy J. 3, Szentiványi G., Szentiványi K., Tankóczy Gy., Schulez J., N. N., Reineld A., Görömbel J., Vácsi J., Kalik L., Bonis S. 1—1 koronával, Varga E. 60, ifj. Balog L. 40, Kató B. 40, Losonczy J. 40, Kalik J. 40 fillért, a melyért hálás köszönetét nyilváníja a kör választmánya.

Meghívó. A handalbu tyaházai katolikus „népkör könyvtárának alapja“ javára, saját helyiségében e hó 15-én délután 4 órakor felolvasással egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez, melyre tisztelettel meghívja a t. közönséget a katolikus Népkör. Felolvasást tart: Szálka Valér, Belépő díj személy jegy 1 kor. családjegy 4 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Ételekről a résztvevők gondoskodjanak.

— **Dinnye tolvaj.** A csanálasi pástorfiu ugy fogta fel hivatását, hogy mivel nincs egy árva fűszál se a mezőn, hát nem is legeltetheti nyáját, nincs dolga. Unalmában elment egy kis üde ujságra. A kántor új fajta diunyéit sorra lékelte, de biz nem talált érettet. Mit tévő legyen már most? Elgondolkozott, de el is nyomta az álom. Körülbelül már boldogan élvezte a zamatos dinnyét, mikor végig suhan hátán — a saját ostroma. A gazda éppen jókor jött, szegény Virágra is. Hiszem, a csanálasiaknak elég volt ez az idegen mákvirág.

T. olvasóink b. figyelmébe ajánljuk **Weisz Izsák** könyv-, papirkereskedését és *Antiquariumát*, mint a legolcsóbb bevásárlási forrást. Ugyanott: egyes művek, valamint egész könyvtárak a legmagasabb árban megvételnek. 42—6—5

Veszett kutyák ellen. A főkapitány szigoru rendeletet bocsátott ki a közönséghez, hogy kutyáikat kötve tartsák, az utczára csak szájkosárral ellátva bocsássák, mert ha a veszetzégi esetek ismétlődni fognak, kénytelen lesz elrendelni a város területén levő összes kutyáknak és macskáknak a kiirtását. A zárlatot a kutyákra további 40 napra újból elrendelte.

A n. é. hölgyközönségnek ez uton van szerencsém szives tudomására juttatni, hogy női divatteremben a munka augusztus hó 20-ig szünetel, amennyiben szabásznöm külföldi tanulmányutrá ment; — előjegyzéseket szeptember hóra már elfogadok. Kész tisztelettel.

Páskuj Imre.

Egy óriási mozdony. A világ legnagyobb mozdonya rövid idő előtt került ki a senectadyi híres műhelyből és a Boltimora—Ohio vasut tulajdonába ment át. Jelenleg a s. louis-i világkiállítás egyik látványosa. E gép arányai ugy méret, mint suly tekintetében teljesen szokatlanok. Nehéz tehervonatok részére szánták, teljes megterhelésnél 151,500 kilogrammot nyom. Hat tengelyen pihen, melyek mindegyike 25,500 kgr. sulyu. Az óriási mozdony legsajátságosabb része a katlan, melynek hossza csaknem 12 méter, míg hengerének átmérője 2.20 méter, amire eddig eset nem volt. Belseje 436 csövet tartalmaz, melynek hossza 6 és fél méter, míg átmérője 5.7 cm. A rostély terjedelme 67. négyzetméter, míg az egész fűtőkészülék 520 négyzetméter. A üres katlan 53,000 kgr. ot nyom és 15 köbméter vizet fogad be. Természetesen rendkívüli szerkezetűnek kell lennie, a keretnek is, mely a gép felső részét tartja. A 6 tengely két 3—3 részből álló csoportra oszlik, melyeket 9 méter távolság választ el egymástól. A két tengelycsoportot nem géptagok kötik össze, hanem csupán a gőzerő hatása. A kerekének átmérője csaknem 1 és fél méter. Ugyane rendszer 6 tengelyű legnehezebb gépe Európában egy spanyol vasuti társaság tulajdona; de ennek sulya csupán 108,000 kgr. A nagy szibériai vasut hasonló, de sokkal csekélyebb sulyu gépeket használnak.

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk lapunk hirdetései között *Beer Sámuel* aszphalt és czeamentáru gyáros hirdetését.

IRODALOM.

Tizennyolc éves fiannak. Egy néhány orvosi tanács. Irta dr. *Fournier* Aladár tanár, a párisi akadémia tagja. Fordította dr. *Lobmayer* Géza iskola orvos. Kapható minden könyvkereskedésben. Ára 40 fillér. Igen hasznos könyvecske.

Irodalmi pályázat a bortermelés fokozásáról. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete pályázatot hirdet oly dolgozatra, amely a bortermelés fokozásáról értekezik. A pályadíj 300 korona. A pályamunka terjedelme legalább két nyomatott iv lehet. A dolgozatokat szeptember hó 1-ig kell benyújtani a Szőlősgazdák Egyesületénél.

Csehov Antal. „Tarka Históriaik.” Ez a címe annak a kötetnek, mely Csehov Antalnak, a most elhunyt világhírű orosz írónak elbeszéléseit foglalja magában és a melyek magyar nyelven éppen halála napján láttak napvilágot. A világ irodalomban az orosz írók kerültek homlokterbe és ezek között első helyen áll Csehov Antal, a kinek ragyogó tolla, megfigyelő képessége, humorja, emberismerete mind együttesen közrehat az igazság megismerésére, bevallására és keresésére. — A „Tarka Históriaik” az orosz társadalmi élet alakjairól ad rajzokat teljes hűséggel és mégis ki ne találta benne rokon vonásokat a mi társadalmi életünk százféle furdaságairól. — Élvezettel olvashatja és forgathatja könyvének minden lapját ifju és öreg egyaránt; leányok és ifjak éppen oly mohón fogják követni lapról lapra a világhírű író tollát, vagy helyesebben esetjét, élénk rajzaiban, mint a lélektani motívumokat kereső higgadtabb olvasók, mert ragyogó színei mellett mélyeséges böleselkedésbe merülhetünk el bennük. — Csehov műve minden művelt ember és irodalom kedvelő asztalán méltó helyet foglalhat. A kötet 16 elbeszélést tartalmaz Zsatkovics Kálmán kitűnő fordításában, aki az orosz irodalmi nyelvnek kitűnő ismerője s így a fordítás által a mű eredetiségéből mit sem veszített, a mit különösen kiemelni kívánunk azért, mivel jól tudjuk, hogy a legtöbb orosz munka francia és német fordításokból, tehát már másodkézből, elmosódva kerül a magyar olvasó közönség elé. — Ugyancsak Csehovtól „Az orosz életből” című elbeszélő kötet 10—12 nap múlva hasonló kiállításban és árbán fog megjelenni. Mutatónak „No a közönség” c. elbeszélést lapunk Tarka rovatában közreadjuk. A diszesen kiállított, meritett papírra nyomtatott kötet ára 2 korona és Lévai Mór könyvkiadóhivatalában jelent meg Ungváron. Kapható az ország minden könyvkereskedésében.

Szerkesztői üzenet.

Egy jelenvoltnak és többeknek. Sokan kezdek szokásba venni az utóbbi időben, hogy néviesen küldenek be közleményeket. Kérjük tudomásul venni, hogy az ilyeneknek helyet nem adunk. Különben az egy jelenvolt által beküldött témáról már előbb kaptunk tudósítást, mely mai számunkban megjelent.

Z. P. Közöltük, Jelezzük azonban, hogy hirdetésüket csakis díjazás mellett vessz fel a kiadóhivatal, A számlát el fogják küldeni.

B. V. dr. Köszönjük. Legközelebbi számunkban jönni fog. Szívesen látjuk minél gyakrabban. Üdvözlöt.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A nagy-szöllősi róm. kath. egyház lelkészlakot épít. Költségelőirányzat 14134 korona. E célból **f. é. augusztus 12-én délelőtt 9 órakor a plébánia épületben**

nyilvános árlejtés

fog tartani az államépítészeti hivatal közremunkálásával. Bánatpénz 5 százalék, mely az ajánlat elfogadása esetén 10 százalékra egészítendő ki.

A részletes feltételek megtekinthetők a plébánia épületben. Az egyház fentartja magának a jogot, hogy szabadon válasszon a beadott ajánlatok között.

SCRÉTER SZ. uri és női divatüzlete SZATMÁRON,

Szatmármegye **legsolidabb és legolcsóbb üzlete**
SATMÁRON, Deáktér 2. szám alatt. — Az előrehaladt
idény folytán

mesés olcsó áron

kaphatók a **legdivatosabb uri és női nap- és esőernyő,**
férfi és gyermek kalapok,

fehér és tarka finom batiszt ingek, nyakkendők, glacé keztyük,
sétapálcák, gallérok és kszelők s a vácsi fegyházban kötött

h a r i s n y á k.

Óriási választék fog- és ruha

kefékben,

finom solingen valódi aczél

zebkésekben, evőeszközökben,
mindennemű hangszerfelszerelésekben, **legkitűnőbb olasz he-**
gedükben stb. stb.

SCHÉTER SZ.

divatüzlete

SZATMÁRON, Deáktér 2. szám alatt

H I R D E T É S E K E T A KIADÓHIVATAL JUTÁNYOS ÁRBAN VESZ FEL.

PÉNZ!

4%⁰-os

törlesztéses kölcsönt

nyújtunk 10—65 évre budapesti és külföldi elsőrangú pénzüinté-
zettől, az ingatlan ³/₄-ed értékéig, gyorsan, utólagos díjazással.

kölcsönt nem záloglevelekben, hanem készpénzben is folyósítjuk,
melyet a tulajdonos egyszerre vagy részletekben bármikor visszafizethet, de a pénz-
intézet nem mondhat fel. Legjobb alkalom a súlyos váltó, vagy már meglévő
drága törlesztéses kölcsönök átváltoztatására (convertálására).

A kölcsön bekebelezése illetékmentes.

A kölcsöniratok beküldése a tulajdonosra kötelezettséget nem ró, ellenben,
ha az ügyet elvállaljuk, a sikert biztosítjuk. **Mielőtt convertál, saját érdeké-**
ben tegyen kérdést hozzánk, készséggel adunk felvilágosítást díjmentesen.

Telefon-szám 16.

Válaszbélyeg melléklendő.

Neuschlosz Testvérek

törvényszékileg bejegyzett cég, bankbizományosok

40—2—9

Szatmár.

Plebános urak szives figyelmébe.

Házassági-, Keresztelési-, Halálozási-, Bérálási-anyakönyvek, ugyszintén anyakönyvi kivonatok. —

Tanítói-, k.-tanítói- v. orgonista-dijlevél

Számadási iverk, templompénztár és magtárak részére (kül- és belivek).

Mise-alapítványi iverk és nyugtatóványok.

Különféle nyugtatóványok, Családi értesítők. Iktató- és postakönyvek (kötve).

egyházmegyei adókönyvek kizárólagos raktára.

Nyomtatványaink finom fehér és szürke papírra vannak nyomva.

Finom fehér és szürke irodai papirokból, borítékokból, levél-papirokból állandó raktár.

Minden megrendelés kézhez vétele után azonnal expediáltatik.

„Pázmány-sajtó“

Szatmár, Iskolak-öz 3.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**, orvos-fogorvos.

3-52-32

és szájviz.

Kerestetik megvételre

Gazdasági és Iparbanki

= részvény, =

o 10-30 darabig, o

a legmagasabb napi áron.

Czim megtudható a kiadóhivatalban

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybelli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
	frt. kr.		frt. kr.
1 ko. I. Marha húš	56	1 ko. debreczeni páros	90
" " Sertés	60	" " Lengyel kolbász	80
" " Borju	64	" " Sonka kolbász	80
" " Bárány	"	" " krakói	80
" " Juh	"	" " Krinolin	80
" " Friss háj olvasztani	72	" " Parizer	80
" " " szalona	72	" " Máj sajt	80
" " " bőr nélkü	72	" " Disznófej sajt	74
" " Friss kolbász bors.	100	100 pár Virsli tormás	5
" " fok. czitr.	70	100 pár frankfurti.	8
" " Friss zsír	80	100 drb. Salvaladé	5
Kolbász áruk.		Füstölt áruk.	
1 ko. Szalámi	2	1 ko. Sonka páczolt	110
" " füst. magyar koll.	90		
		1 ko. Sonka csont nélkül	120
		" " kifőve	2
		" " Császár hus bőrrel	80
		" " Karaj bőr nélkül	80
		" " Lapoczka és oldal	72
		1 ko. Páczolt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fehér szalona	76
		1 ko. Paprikás stráf	90
		" " Kolozsvári szelet	90
		" " Füstölt szalona	88

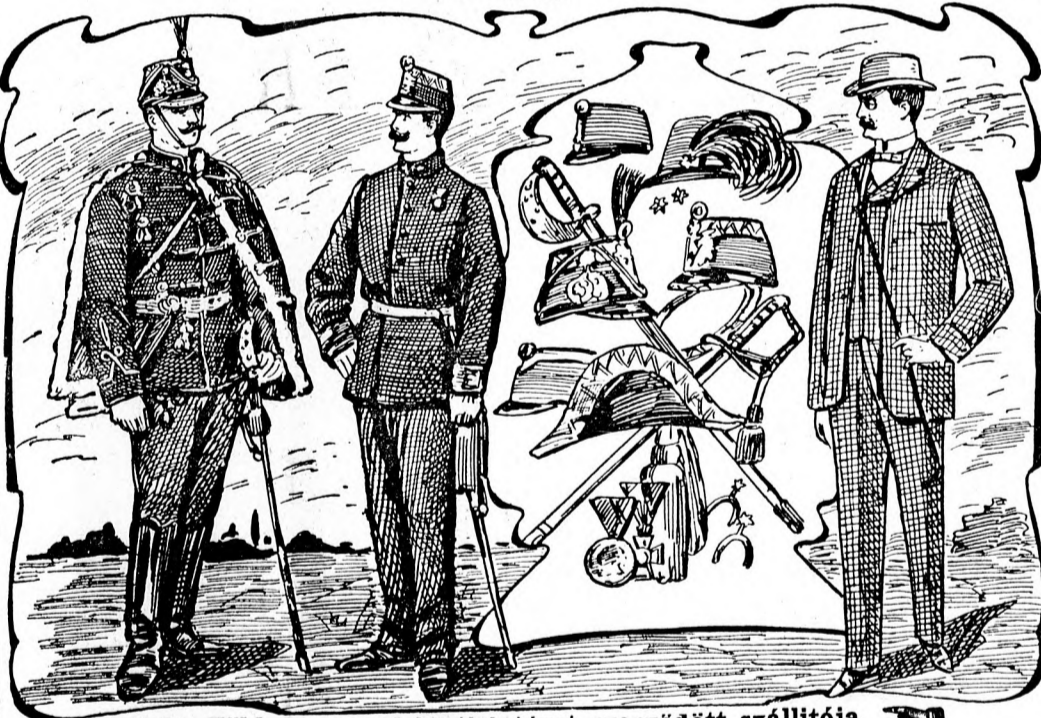
Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

4-26-17

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület).

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat*; mindennemű öltöny készítésnél a főszlyt az *elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállitmányaim valódi szine és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Első-rangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállithatom*, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF,
szabó mester.

5-26-17

„LAXATIN“

czukorka

egy igen **kellemes** és fe-
lette **enyhe hatású**

hashajtószer,

mely úgy **gyermekek-
nél,** mint **felnőtteknél**
hasznosnak bizonyult.

Orvosok ajánlják és ren-
delik betegeiknek.

**Kapható 70 fillérért
eredeti dobozokban.**

Készítője:

Horváth József

gyógyszerész

Szatmár-Németi.

31-26-17

A

COLOSSEUM VÉRTANUI

Képek a római amphitheatrum történetéből.

Irta:

Tiszt. O' Reylly A. J.

apostoli hittérítő St. Ma-
ryban, a Fokföldön. ***

Fordította:

Matyaczkó Theodor.

Ára 2 korona 40 fillér.

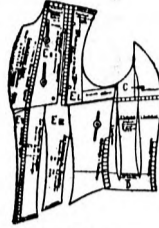
Kapható:

A „Pázmány-sajtó“-bau.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL féle**

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy.

segélyével, **anélkül,** hogy a **szabászati rajzot megtanulta volna.** Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — **Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.** Minden államban törvényileg védve és **szabadalmazva.**

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarzatok ingyen lesznek küldve.

23-52-19

Képviselek minden helyiségben kerestetnek.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntette:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bo-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wattergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból
tartós és diszes kivitelben **Szövetek méter
számra is eladatnak.**

2-52-30

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o l e s ó n** szállítanak
Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Czement lapok

Alap. 1890.

Beer Sámuel

SZATMÁR, központ Bercsényi-utca 40.

Raktárak: Kisfaludi-utca és Atilla-utca. Szám-
talan elismerő levél egyházak és hatóságoktól.

Terv és költségvetés díjtalan.

Munkáimért teljes felelőséget vállalok.

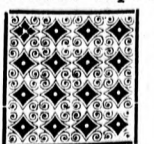
Aszfalt, cement-árugyáros, mozaik, terassó
és cementlap burkolatok; esőmészölt beton
munkák, hidak, csatornázások és nedves fa-
lak aszfalttal szárazzá tétele.

Ajánlok:

24-20-20

I. r. Beocsinyi portland-czement 100 kg. 4 K 90 fill.
I. r. Beocsinyi román-czement 100 kg. 3 K 10 fill.
Lédetzi portland-czement 100 kg. 4 K 80 fill.

Czement lapok

Alap. 1890.